

Programmabegroting 2021

18-11-2020

1) PROGRAMMA <ul style="list-style-type: none"> - Programmering, monitoring en rapportage - Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.) - Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.) - Communicatie 	
2) DUURZAME SAMENLEVING	3) GEZONDE LEEFOMGEVING
2.a) Energie & klimaat <ul style="list-style-type: none"> - Energie besparen - Duurzame energie opwekken - Aardgasvrij maken gebouwde omgeving - Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven - Aanpak overige broeikasgassen 	3.a) Klimaatadaptatie <p>Inspelen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opwarming gebouwde omgeving (hittestress) - Intensere regenbuien - Langere periodes van droogte
2.b) Afval & Circulaire Economie <ul style="list-style-type: none"> - Preventie van afval - Verbeteren afvalscheiding - uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen - Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten - Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen - stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling - slim benutten organische reststromen - stimuleren duurzaam bouwen en slopen - stimuleren duurzame omgang met spullen 	3.b) Luchtkwaliteit & geluid <ul style="list-style-type: none"> - Aanpak bronnen van luchtverontreiniging - Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger
2.c) Natuur & biodiversiteit <ul style="list-style-type: none"> - Versterken natuurwaarde - Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur 	3.c) Schone mobiliteit <ul style="list-style-type: none"> - Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit - smart mobility - schone mobiliteit bevoorrading - Deelmobiliteit - Groen OV - Parkeerbeleid - Aantrekkelijke fiets en wandelroutes
4) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten <ul style="list-style-type: none"> - Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen - Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen - Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte. - Duurzaam beheren van de openbare ruimte 	
5) SAMENWERKING met de samenleving <ul style="list-style-type: none"> - Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen - Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving - Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.) - stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken - steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen 	

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

In het schema (zie inleiding) zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen van de duurzaamheidsagenda weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

In onderstaande tekst wordt per hoofddoel/onderdeel ingegaan op:

- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2021 (wat gaan we ervoor doen)
- monitoring (indicatoren uit de duurzaamheidsagenda voor zover al te bepalen)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- Opstellen van een meerjarenprogramma duurzaamheid op basis van de duurzaamheidsagenda
- (door)ontwikkelen interne en externe communicatiecampagne duurzaamheid
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijke beleid

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	15	17	n.v.t.	25

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler duurzame samenleving uit de duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire economie, Natuur & Biodiversiteit

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 49% CO₂ reductie in 2030 en 90% in 2050 (klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- Opstellen transitievisie warmte
- Doorontwikkelen concept Regionale energiestrategie tot regionale energiestrategie 1.0
- Voortzetten regionale samenwerking verduurzaming bestaande koopwoningen en energieadvies woningeigenaren via regionaal energieloket
- Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
- Voortzetten ondersteuning energiebesparing en opwek duurzame energie VVE's
- Voortzetten toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Wet milieubeheer
- Starten programma met energicoaches

Monitoring

Wat	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen)	124.000 ton	123.600 ton	n.n.b.	n.v.t.	122.500 ton
Energiegebruik (excl. autowegen)	1.487 TJ	1.552 TJ	n.n.b.	n.v.t.	1.500 TJ
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen	0,9%	1,6%	n.n.b.	1,3%	3,0%

Bron: klimaatmonitor Rijkswaterstaat

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner
- Een volledig circulaire economie in 2050 (landelijke doelstelling)

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- Deelname aan de landelijke opschoondag zwerfafval van Nederland Schoon
- Uitvoeren afvalplan 2020 gemeente Diemen
- Verstrekken gft minicontainers bij alle laagbouw
- Voortzetten van op aanvraag verstrekken van minicontainer oud papier en karton bij laagbouw
- Voortzetten van op aanvraag verstrekken van minicontainer PMD bij laagbouw
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Gescheiden inzameling afval bij scholen
- Beoordeling aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen (via Meerlanden)
- In gesprek met ondernemers om hoeveelheid reclamemateriaal te verminderen (n.a.v. raadsnotie)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	230	223	180	180

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- evenveel bomen in de openbare ruimte als in 2011 (intentie college bij raadsbesluit update groenplan 2018 d.d. 29-11-2018)

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- Inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Uitvoeren acties vanuit ecologische kansenkaart
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten aanplanten waar mogelijk van Tiny forests/Diemense bossies
- Bewustwordingscampagne problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	10.774	n.n.b.	n.v.t.	n.n.b.

Bron: Update Groenplan 2018. Er zijn nog geen gegevens over 2019 en er kan nog geen inschatting voor 2021 worden gemaakt vanwege het actualiseren van het bomenbestand

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler gezonde leefomgeving pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien, Langere periodes van droogte

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- Risicodialogen voeren met bedrijven, burgers en vitale functies over klimaatverandering
- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontsteden en vergroenen van privéterreinen
- Uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan
- Uitwerken maatregelen vanuit risico- en kansenkaart hittestress
- Volledig klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Met scholen in gesprek over vergroenen van hun schoolpleinen
- Ontwikkelen GIS kaart monitoring voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
GIS kaart voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte	n. v. t. kaart is nog in ontwikkeling			

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid Rijkswegen
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast
- Uitvoering actieplan geluid bij gemeentelijke wegen en onderhoud
- Meting luchtkwaliteit i.s.m. GGD (3 jaarlijks; meting in 2021)
- Opstellen geluidbelastingskaart (5 jaarlijks; actualisatie in 2021)
- Onderzoek tegengaan gebruik dieselaggregaten\inzet krachtstroom of accu bij bouw en festivals

Monitoring

Wat	Wanneer
3 jaarlijkse meting luchtkwaliteit	Laatste meting in 2016; nieuwe meting in 2021
5 jaarlijkse opstellen geluidbelastingskaarten	Geluidbelastingskaart is uit 2016; actualisatie in 2021

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes

Wat willen we gaan doen in 2021?

- Bijplaatsen laadpalen in Diemen (conform beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen)
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB

- Verbeteren zwakke schakels in (regionaal) fietsnetwerk (studie fietsverbinding plantage de Sniep en station Diemen Zuid)
- Hanteren lage parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform parkeernormnota
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek
- Deelname aan regionaal mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal klimaatakkoord)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Aantal laadpalen	17 laadpalen 32 laadpunten	25 laadpalen 48 laadpunten	50 laadpalen 100 laadpunten	75 laadpalen 150 laadpunten

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen: 2022 >10%; 2025 >50% en indien haalbaar 100% in 2030

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- MVI inkoopbegeleiding door MVI regisseur\kwartiermaker MVI
- Opstellen jaarplan MVI 2021 mede op basis van inkoopjaarplan 2021
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma circulaire economie
- Uitvoeren energie-audit gemeentelijke organisatie
- Energiebesparing en duurzame energie in gemeentelijke onderhoudsplannen
- voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptatief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer\mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- toepassen energiezuinige led-verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen
- organiseren kennissessie duurzaamheid bij ruimtelijk beheer

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Energieverbruik gemeentelijke organisatie	2.289.973 kWh 267.856 m ³	2.250.564 kWh 187.221 m ³	n.v.t.	2.200.000 kWh 185.000 m ³
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie	131.785 kWh	135.275 kWh	n.v.t.	150.000 kWh
% Led openbare verlichting	14,8	18,0	19,9	22,5

5. Samenwerking duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren

- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat gaan we ervoor doen in 2021?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs
- Ondersteuning inwonerinitiatieven (o.a. klimaatgesprekken, buurtmoestuinen, etc.)
- Personele ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Verkenningen\opstarten aanpak om duurzaamheidspacten met de samenleving te gaan sluiten
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Verstrekke subsidies	1	3	n.v.t.	5

Kostenraming

Op basis van de voorgenomen activiteiten over 2021 en met de op dit moment beschikbare gegevens worden de kosten vanuit duurzaamheidsbudget over 2021 geraamd op € 377.000.

Het vanuit de meerjarenbegroting begrote duurzaamheidsbudget over 2021 bedraagt € 266.000. Het verschil tussen het op dit moment voorziene budget en het begrote budget over 2021 bedraagt dus: € 377.000 - € 266.000 = € 111.000.

Deze additionele € 111.000 kan worden gefinancierd vanuit de bestemmingsreserves duurzaamheid. Nader uitgewerkte aanvragen voor het over 2021 vrijmaken van aanvullende middelen uit de bestemmingsreserves duurzaamheid zullen in de kwartaalrapportages worden opgenomen.

onderdeel		actie	2021
1) programma		inhuur communicatie-adviesbureau	30.000
		TOTAAL	30.000
2) duurzame samenleving	2.a) Energie&klimaat	transitievisie warmte	25.000
		wijkuitvoeringsplannen (start na 2021)	n.v.t.
		energiecoaches	30.000
		regionaal energieloket	10.000
		regiocoördinatie A+AM verduurzaming bestaande koopwoningen	3.000
		MRA warmte\koude	5.000
	collectieve inkoopacties	5.000	
	ondersteuning VVE's	5.000	
		TOTAAL	83.000
2.b) Afval&circulaire economie	uitvoeren afvalplan 2020 (vanuit afvalstoffenheffing)	n.v.t.	
	opschoondag zwerfvuil (bijdrage afvalfonds verpakkingen)	n.v.t.	
	TOTAAL	0	
2.c) Natuur&biodiversiteit	inhuur ecooloog (advies + acties vanuit kanskaart)	50.000	
	kleur en fleur in plantsoenen	45.000	
	vergroening buitenruimte	35.000	
	TOTAAL	130.000	
3) gezonde leefomgeving	3.a) Klimaatadaptatie	klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier + Vlindertuin	20.000
		Risicodialogen (m.b.v. subsidie provincie en Rijk)	n.v.t.
		uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan (vanuit rioolheffing)	n.v.t.
		TOTAAL	20.000
	3.b) luchtkwaliteit & geluid	3 jaarlijkse luchtmeting GGD	15.000
		5 jaarlijks geluidsniveaukaarten (kadernota 2021 milieubudget)	n.v.t.
		5 jaarlijks actieplan geluid (in 2022)	
		TOTAAL	15.000
3.c) schone mobiliteit	plaatsing laadpalen	2.500	
	TOTAAL	2.500	
4) samenwerking intern		adviseur MVI (kadernota; niet uit duurzaamheidsbudget)	0,5fte
		energie-audit gebouwen	50.000
		onderzoek schone werktuigen en voertuigen	20.000
		vervoersmanagement woon\werk verkeer (start na 2021)	
		TOTAAL	70.000
5) samenwerking extern		subsidie Daarom Duurzaam Diemen	16.500
		overige subsidies (reservering per jaar)	10.000
		TOTAAL	26.500
		TOTAAL	377.000

